

Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg
Christiansborg
1240 København K

J.nr. 2020-9197
Den 28. juni 2020

Miljøministerens besvarelse af spørgsmål nr. 809 (MOF alm. del) stillet den 11. maj 2020 efter ønske fra Susanne Zimmer (UFG).

Spørgsmål nr. 809

” Vil ministeren svare på følgende spørgsmål i forbindelse med overtrædelse af naturbeskyttelseslovens § 89:

1. Hvor mange politianmeldelser har der været i forbindelse med overtrædelser af beskyttede ikke-statsejede naturarealer i Danmark siden januar 2018?
2. Hvor mange af disse sager er blevet rejst som politisager?
3. Hvor lang er den gennemsnitlige behandlingstid, fra sagen anmeldes, til der falder dom?
4. Hvor mange af disse sager har ført til dom?
5. Hvilke typer domme er fældet, og hvad er den gennemsnitlige bødestørrelse?
6. Hvor mange overtrædelser har der været af henholdsvis fredninger, natura 2000 beskyttelse, § 3-beskyttet natur (§3) og bilag 4 arter på statens arealer siden januar 2018?
7. Hvilke konsekvenser har disse overtrædelser haft? Er der sket reetablering, forbedring eller andre tiltag?”

Svar

Naturbeskyttelseslovens (NBL) § 89 er den generelle strafhjemmel for overtrædelse NBL. Spørgerens spørgsmål forstås således, at spørgeren ønsker en besvarelse af de stillede spørgsmål i relation til overtrædelser af bestemmelser i NBL § 89, stk.1 fsva. beskyttede naturarealer.

De relevante paragraffer i NBL § 89, stk. 1 til besvarelse af spørgsmål 1-7 er overtrædelse af NBL § 3, stk. 1, 2 og 3, § 8, stk. 1, § 15, stk. 1, § 16, stk. 1, § 17, stk. 1, § 18, stk. 1, § 19, stk. 1, § 21, stk. 1, § 28, § 29 a, § 31, stk. 1, § 32, § 37, stk. 2, § 41, stk. 1 og 2, og § 74, stk. 1, overtrædelser af en afgørelse truffet efter § 19 d, 19 e og § 19 f, undladelse af at give meddelelse som nævnt i § 19 b, stk.1 og 4 samt undladelse af at efterkomme forbud eller påbud efter § 11, stk. 1, § 34, stk. 1, § 53, stk.2, § 73, stk. 5, § 77 c og § 77 d.

Det bemærkes, at der i forbindelse med en overtrædelse ikke sker en sondring mellem hvorvidt arealerne er statsejede eller ikke-statsejede. Der foreligger derfor ikke data, der kan belyse, hvorvidt en overtrædelse er sket på statsejede eller ikke-statsejede arealer.

Miljø- og Fødevarerministeriet er ikke selv i besiddelse af oplysninger vedrørende delspørgsmål 1-5. Jeg har derfor forelagt spørgsmålene med henvisning til de ovennævnte relevante paragraffer for Justitsministeriet. Til besvarelse af delspørgsmål 6 og 7 har jeg indhentet bidrag fra Miljøstyrelsen.

Delspørgsmål 1-5

For så vidt angår delspørgsmål 1-5 oplyser Justitsministeriet:

"Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigspolitiet og Rigsadvokaten. Rigspolitiet har i forbindelse med spørgsmål 1 og 2 oplyst følgende:

'Rigspolitiet kan indledningsvis oplyse, at sager om overtrædelse af naturbeskyttelsesloven registreres under én samlet gerningskode i politiets sagsstyringssystem (POLSAS). Det er derfor ikke muligt ud fra politiets systemer elektronisk at opgøre antallet af anmeldelser og sigtelser fordelt på de enkelte bestemmelser i loven, og en opgørelse vil således kræve en meget omfattende manuel gennemgang af et stort antal sager. Rigspolitiet kan herefter oplyse, at der pr. 27. maj 2020 er registreret følgende antal anmeldelser og sigtelser efter naturbeskyttelsesloven:

Anmeldelser	2018	2019	2020
	529	489	254

Sigtelser	2018	2019	2020
	474	406	244

Det bemærkes, at opgørelserne er baseret på tal fra POLSAS, som er et journaliserings- og sagssystem og ikke et egentligt statistiksystem. Det bemærkes endvidere, at opgørelsen er baseret på dynamiske data, hvilket betyder, at opgørelsen ikke er endelig. Således vil der kunne ske ændringer afhængigt af tidspunktet for udtrækket af oplysningerne i opgørelsen, idet der kan forekomme efterregistreringer.'

Rigsadvokaten har i forbindelse med besvarelsen af spørgsmål 3, 4 og 5 oplyst følgende:

'1. Rigsadvokaten har undersøgt mulighederne for ved elektronisk udtræk fra politiets sagsstyringssystem (POLSAS) at tilvejebringe de ønskede oplysninger. POLSAS er et journaliserings- og sagsstyringssystem, der er opbygget således, at der journaliseres på en gerningskode, der knytter sig til en lovovertrædelse. I forbindelse med sagens afslutning registreres en afgørelsestype, som angiver straffesagens resultat. POLSAS vil således kunne bruges som et redskab til at oplyse bl.a., hvor mange anmeldelser eller afgørelser der vedrører en given lovovertrædelse. Det vil derimod ikke uden videre være muligt at trække data af mere detaljeret karakter.

Alle overtrædelser af naturbeskyttelsesloven registreres i POLSAS under samme gerningskode. Det er således ikke muligt ved elektronisk dataudtræk fra POLSAS at tilvejebringe oplysninger fordelt på de ønskede bestemmelser i naturbeskyttelsesloven.

Derfor vil det kræve en omfattende manuel gennemgang af et stort antal sager at tilvejebringe oplysningerne.

2. Rigsadvokaten har i stedet trukket data vedrørende den samlede gerningskode om naturbeskyttelsesloven.

For så vidt angår spørgsmålet om den gennemsnitlige sagsbehandlingstid fra sagen anmeldes til der falder dom, har Rigsadvokaten trukket data for perioden fra den 1. januar 2018 til den 23. maj 2020, jf. tabel 1 nedenfor.

Tabel 1. Sagsbehandlingstid fra anmeldelse til afgørelse for anmeldelser om overtrædelse af naturbeskyttelsesloven siden 2018

Sagsbehandlingstid	
(dage)	
Domme, heraf	350
Dom	411
Idømt bøde	286
Betinget dom	607
Betinget dom og bøde	327
Bødevedtagelse i retten	378
Advarsel i retten	386
Frifundet	320
Domme uden retsmøde	141
Udeblivelsesdomme	126
Udenretlige bøder	105
Øvrige afgørelser	170
Samlet	134

Afgørelserne vedrører alene sager anmeldt i 2018 eller senere og er opgjort efter antal forhold. Det vil sige, hvor mange personer pr. journalnummer, der har fået en afgørelse.

"Dom" i tabellen er ubetingede domme.

Tabellen ovenfor viser sager, hvor der er registreret forhold om overtrædelse af naturbeskyttelsesloven. Overtrædelsen af naturbeskyttelsesloven er dog ikke nødvendigvis det strafbærende forhold, idet tabellen også indeholder sagskomplekser, som omfatter anden kriminalitet end overtrædelse af naturbeskyttelsesloven.

Det bemærkes, at opgørelserne er baseret på tal fra POLSAS, hvorfor de er behæftet med en vis usikkerhed, da POLSAS er et journaliserings- og sagsstyringssystem og ikke et egentligt statistiksystem. Det skal endvidere bemærkes, at opgørelserne er baseret på dynamiske data, hvilket betyder, at opgørelserne ikke er endelige. Således vil der kunne ske ændringer afhængigt af tidspunktet for udtrækket af oplysningerne i opgørelserne, idet der f.eks. kan forekomme efterregistreringer.

Data er opdateret den 23. maj 2020.

For så vidt angår spørgsmålene om antallet af sager, der har ført til dom, samt hvilke typer af domme der er fældet, har Rigsadvokaten trukket data for perioden fra den 1. januar 2018 til den 23. maj 2020, jf. tabel 2 nedenfor.

Tabel 2. Afgørelser for anmeldelser om overtrædelse af naturbeskyttelsesloven siden januar 2018

	Fældende	Ikke-fældende
Domme, heraf	49	6
Dom	17	-
Idømt bøde	20	-
Betinget dom	1	-
Betinget dom og bøde	3	-
Bødevedtagelse i retten	7	-
Advarsel i retten	1	-
Frifundet	-	6
Domme uden retsmøde	182	-
Udeblivelsesdomme	1	-
Udenretlige bøder	552	-
Øvrige afgørelser	9	55
Samlet	793	61

Afgørelserne vedrører alene sager anmeldt i 2018 eller senere og er opgjort efter antal forhold. Det vil sige, hvor mange personer pr. journalnummer, der har fået en afgørelse.

"Dom" i tabellen er ubetingede domme.

Tabellen ovenfor viser sager, hvor der er registreret forhold om overtrædelse af naturbeskyttelsesloven. Overtrædelsen af naturbeskyttelsesloven er dog ikke nødvendigvis det strafbærende forhold, idet tabellen også indeholder sagskomplekser, som omfatter anden kriminalitet end overtrædelse af naturbeskyttelsesloven.

Det bemærkes, at opgørelserne er baseret på tal fra POLSAS, hvorfor de er behæftet med en vis usikkerhed, da POLSAS er et journaliserings- og sagsstyringssystem og ikke et egentligt statistiksystem. Det skal endvidere bemærkes, at opgørelserne er baseret på dynamiske data, hvilket betyder, at opgørelserne ikke er endelige. Således vil der kunne ske ændringer afhængigt af tidspunktet for udtrækket af oplysningerne i opgørelserne, idet der f.eks. kan forekomme efterregistreringer.

Data er opdateret den 23. maj 2020.

For så vidt angår spørgsmålet om, hvad den gennemsnitlige bødestørrelse er, skal Rigsadvokaten bemærke, at det ikke er muligt ved et datatræk på den samlede gerningskode at give et retvisende billede af bødestørrelserne. En beregning af den gennemsnitlige bødestørrelse på baggrund af et datatræk på den samlede gerningskode vil efter Rigsadvokatens opfattelse således ikke kunne sige noget om størrelsen på de bøder, der gives for overtrædelse af de enkelte bestemmelser i naturbeskyttelsesloven.

Rigsadvokaten skal endelig bemærke, at fastsættelsen af straffen sker på baggrund af en konkret vurdering af omstændighederne i sagen ud fra de almindelige strafudmålingsprincipper. Der skal således ved straffens fastsættelse lægges vægt på lovovertrædelsens grovhed og på oplysninger om gerningsmanden. Herudover skal der ved straffens fastsættelse blandt andet lægges vægt på de skærpene og formildende omstændigheder. ”

Delspørgsmål 6 og 7

Miljøstyrelsen har i forbindelse med besvarelse af delspørgsmål 6 og 7 indhentet og koordineret deres besvarelse med henholdsvis Naturstyrelsen, Kystdirektoratet, Forsvaret og Vejdirektoratet som øvrige statslige arealforvaltende myndigheder.

For så vidt angår delspørgsmål 6 oplyser Miljøstyrelsen at:

"Miljøstyrelsen forstår delspørgsmålet sådan, at der med overtrædelse af fredninger menes, at der er foretaget handlinger eller udført aktiviteter, der ikke er i overensstemmelse med den sikring af et område, der er fastsat i fredningsbestemmelserne for det pågældende område, at der med overtrædelse af Natura 2000-beskyttelse menes, at der er foretaget handlinger eller udført aktiviteter, der ikke har været i overensstemmelse med Natura 2000-planen eller den kommunale handleplan for det pågældende Natura 2000-område, at der med overtrædelser af § 3-beskyttet natur menes, at der er foretaget aktiviteter eller handlinger, der ikke er i overensstemmelse med forbuddet mod tilstandsændringer i det pågældende § 3-beskyttede område, samt at der med overtrædelser af bestemmelser om bilag IV-arter menes, at der er foretaget handlinger eller aktiviteter, der kan have ført til ødelæggelse eller beskadigelse af bilag IV-arter, deres æg eller deres yngle- og rasteområder eller der er sket forstyrrelser med skadelig virkning for arten eller bestanden.

For så vidt angår overtrædelse af regler om fredninger, Natura 2000-beskyttelse og § 3-beskyttelse har Miljøstyrelsen ikke oplysninger om det samlede antal sager eller deres indhold, da kommunerne er tilsynsmyndighed ift. overholdelsen af disse regler. På de statslige arealer, som Naturstyrelsen forvalter, er det dog Naturstyrelsen, der fører tilsyn med reglerne.

Ifølge bilag IV-arterne er det den statslige myndighed, som forvalter arealet, der er tilsynsmyndighed, mens kommunerne er tilsynsmyndighed på øvrige arealer. Kommunernes Landsforening har oplyst, at de ikke fører et register over overtrædelser af regler om fredninger, Natura 2000-beskyttelse eller § 3-beskyttet natur eller bilag IV-arter.

Miljøstyrelsen har bedt Naturstyrelsen om bidrag til besvarelse af spørgsmålet og Naturstyrelsen oplyser, at:

'Naturstyrelsen fører ikke register over alle hændelser/overtrædelser, men vurderer på baggrund af en konkret opgørelse, at der i perioden har været ét væsentligt tilfælde, hvor der var tale om forkert materialevalg, jf. fredningsbestemmelserne til vejvedligehold i fredet område.

Opgørelsen viser desuden, at der er omtrent 20 forhold, hvor 3. mand har overtrådt naturbeskyttelseslovens bestemmelser på de statslige arealer, og hvor Naturstyrelsen har bragt forholdet til ophør, sikret forholdet lovliggjort eller anmeldt det ulovlige forhold til politiet/kommunen. Det har primært handlet om aktiviteter gennemført af naboer på styrelsens arealer, men også ulovlig arealanvendelse eller aktivitet på § 3-beskyttet natur på bortforpagtede arealer, eller

ulovlig kørsel i klitfredede arealer, herunder også ifm. naturbrande, hvor brandberedskabet har forårsaget terrænændringer i form af brandbælter.

Ligeledes fremgår det af opgørelsen, at der er op mod 15 forhold med mindre overtrædelser af forskellig art. Det drejer sig om tilfælde, hvor der er risiko for forstyrrelse af levesteder for bilag IV-arter (flagermus) ved renovering af bygning og tilladelse til motionsløb, forkert placering af flistræ på beskyttet natur, kørselsspor, rydning af mindre skovbevokset tørvemose i Natura-2000 skovområde samt opførelse af primitiv overnatningsplads i strid med fredningsbestemmelser. ’

I forhold til bestemmelserne om klitfredning og strandbeskyttelseslinjen har Miljøstyrelsen indhentet bidrag fra Kystdirektoratet, der oplyser, at ’Kystdirektoratet ikke har registreret nogle sager på statsejede arealer ud fra de nævnte søgekriterier.’

Miljøstyrelsen har bedt Forsvaret om bidrag til besvarelse af spørgsmålet, og Forsvaret har oplyst at:

’Det kan oplyses, at der ikke føres register over registrerede hændelser, men at der sættes ind over for alle oplyste forhold, der vedrører Forsvarsministeriets arealer.

Det kan oplyses, at Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse ved Natur- og Plansektionen har haft 5 lovliggørende/efterfølgende ansøgninger om dispensation i henhold til fredninger, Natura 2000 beskyttelse, naturbeskyttelseslovens § 3 og bilag IV-arter på Forsvarsministeriets arealer.

Derudover er der registreret to tilfælde, hvor naboer til Forsvarsministeriets arealer har overtrådt naturbeskyttelseslovens bestemmelser i forbindelse med forhold på § 3-beskyttet natur tilhørende Forsvarsministeriet.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har foretaget foranstaltninger med henblik på lovliggørelse af forholdene.’

Miljøstyrelsen har bedt Vejdirektoratet om bidrag til besvarelse af spørgsmålet og Vejdirektoratet oplyser, at:

’Vejdirektoratet har ikke en systematisk database eller opgørelse over de forhold, der spørges til i spørgsmål 6 og 7, men der findes i Vejdirektoratet en tværgående miljøenhed, som er med i projekter mv., hvor der kan være spørgsmål om fredninger, Natura 2000-beskyttelse, § 3-beskyttet natur og bilag IV-arter.

Vejdirektoratet er ikke bekendt med, at der er sket overtrædelser af fredninger eller Natura 2000-beskyttede områder siden januar 2018.

Vejdirektoratet er bekendt med, at der i foråret 2020 er sket erosion af sand og jordmaterialer fra en vejdæmning ned på et areal med § 3-beskyttet natur under anlægsprojektet ”Udbygning af den Fynske motorvej”.

Vejdirektoratet kan endvidere oplyse om 1 tilfælde af overtrædelse af bestemmelserne for bilag IV-arten markfirben på anlægsprojektet Motorvej syd om Regstrup. Da den nye motorvej skulle bygges hen over arealer, hvor der levede markfirben, søgte Vejdirektoratet om tilladelse til indfangning og genudsætning på en nyanlagt erstatningsbiotop. En evaluerende rapport har vist, at bestanden på erstatningsbiotopen sandsynligvis er uddød.’ ”

For så vidt angår delspørgsmål 7 oplyser Miljøstyrelsen, at:

"Overtrædelser kan enten lovliggøres ved fysisk lovliggørelse eller retslig lovliggørelse. Fysisk lovliggørelse kan opnås gennem påbud fra tilsynsmyndigheden om reetablering, pleje eller i visse tilfælde gennem etablering af erstatningsnatur. Om nødvendigt kan politiet inddrages i lovliggørelsen, f.eks. når en kommunes påbud ikke bliver efterlevet.

I stedet for en fysisk lovliggørelse kan der i visse tilfælde gives en retslig lovliggørelse ved, at der efterfølgende retrospektivt gives dispensation eller tilladelse til den udførte handling. Dette vil dog kun gives i de tilfælde, hvor en sådan tilladelse eller dispensation også kunne være givet forud for overtrædelsen. En efterfølgende dispensation eller tilladelse kan også gives på bestemte vilkår, f.eks. med krav om pleje, delvis reetablering eller etablering af erstatningsnatur.

Som anført i svaret til delspørgsmål 6, så findes der ikke registre over overtrædelsesager ift. reglerne om fredninger, Natura 2000-beskyttelsen, § 3-beskyttet natur eller bilag IV-arter. Der kan således ikke gives en opgørelse over hvilke vilkår, der gives i lovliggørelsessager.

Naturstyrelsen oplyser, at:

'Naturstyrelsen ved sit tilsyn på Naturstyrelsens arealer sikrer, at eventuelle ulovlige forhold bliver lovliggjort retligt eller fysisk, så snart det kommer til Naturstyrelsens erkendelse. Herudover kan der være forhold på de statsligt ejede arealer forvaltet af Naturstyrelsen, som håndteres af Kystdirektoratet i forbindelse med overtrædelse af klitfredningsbeskyttelse eller strandbeskyttelseslinje. Her orienteres Naturstyrelsen som lodsejer.

I de tilfælde hvor forholdet er vurderet som væsentligt og med varig effekt på tilstanden eller i strid med bestemmelserne i en fredning, er forholdet gjort lovligt ved fysisk reetablering. Det har omfattet udskiftning af materiale, fjernelse af materialer eller anlæg. I de tilfælde, der er vurderet som mindre væsentlige eller hvor anlægget, aktiviteten eller driften har haft midlertidig karakter, er der også foretaget en fysisk eller retlig lovliggørelse af forholdet, i dialog med kommunen.

Samtidig arbejder Naturstyrelsen vedvarende på at forbedre procedurer og faglig rådgivning, så risici for beskadigelse af beskyttede naturtyper, fredede arealer og Natura 2000 naturtyper samt levesteder for bilag IV-arter ved Naturstyrelsens drift og naturpleje, minimeres.'

Miljøstyrelsen har ligeledes indhentet bidrag fra Kystdirektoratet i forhold til dennes ansvarsområde, der oplyser 'at konsekvensen af overtrædelser typisk vil være, at der skal ske reetablering.'

Miljøstyrelsen har ligeledes indhentet bidrag fra Forsvaret i forhold deres arealer, der oplyser at:

'Såfremt Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse bliver opmærksom på ulovlige forhold, bliver der efterfølgende ansøgt om retlig lovliggørelse, eller forholdet bliver bragt til ophør og arealet reetableret.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse forsøger løbende at forbedre procedurer og faglig rådgivning ved løbende inddragelse af relevante interessenter, herunder Miljø- og Fødevarerministeriet, Naturstyrelsen, Kystdirektoratet og kommuner.'

Miljøstyrelsen har ligeledes indhentet bidrag fra Vejdirektoratet i forhold til deres arealer, der oplyser at:

'I den, i svar på spørgsmål 6, omtalte sag om udskylning af sediment til § 3-beskyttet natur, er der blevet lavet en aftale med Assens Kommune om, at Vejdirektoratets entreprenør fjerner dette sediment.

På lokaliteten i Regstrup viste den evaluerende rapport, at den udsatte bestand af markfirben sandsynligvis var uddød. Derfor anlægger Vejdirektoratet i løbet af 2020 nye egnede biotoper på soleksponerede vejskråninger omkring Regstrup, hvor der i forvejen findes markfirben. Markfirbenene får dermed gunstige vilkår i forhold til at sprede sig og øge bestandsstørrelsen i området.' "

